

ПРОЛОГ

ГЛЯСС

Волога й холод квітневого ранку обступили Глясс. Її ліва рука лежала на ручці пошарпаної валізки зі штучної шкіри, а права – на поруччі хитких сходів океанічного велета, що чекав відплиття до Європи коло пристані Бостона. Люди метушливо сунули причалом, а вода сердито билася об його стінку. У повітрі відчувався пронизливий нудотний сморід – суміш запахів горілкої смоли та зіпсованої риби. Глясс закинула голову і розглядала, примріжливши очі, смуги череватих хмар, що скупчилися над массачусетським берегом. Дрібний дощик намагався пробитися крізь тонкий плащ, що огортає неймовірно худі ноги дівчини. Їй було сімнадцять, і вона була на дев'ятому місяці вагітності.

Лунали прощальні вигуки, тріпотіли на вітрі білі хустинки. Прокинулись і загуділи мотори. Посеред схвильованого людського натовпу, що зібрався на причалі попрощатися з родичами та знайомими, стояв малюк.

Сміючись, він здійняв руку й тицнув пальцем у сіре небо – високо вгорі серед солоного вітру, наче папірці на параді до Дня незалежності, витанцювали чайки. Цей невинний жест так зворувши Глясс, що її рішення залишити Америку мало не похитнулося. Проте пароплав видав меланхолійний гудок і відчалив, набираючи швидкість. Його ніс рішуче втиснувся у воду. Глясс повернулася спиною до материка. Вона ніколи не дивилася назад.

Протягом наступних днів пасажири часто бачили дівчину, яка стояла на носі розгойданого корабля, притискаючись великом животом до поруччя і не зводячи очей з моря. Глясс уперто терпіла зацікавлені погляди й перешіптування. Ніхто так і не наважився з нею заговорити.

За тиждень після того, як вона назавжди полишила Америку, Глясс відчула на язиці солоний присмак морських водоростей, а ополудні восьмого дня нарешті прибула в Старий світ. Кілька наступних годин дівчині здавалося, що земля під її ногами хитка. Вона багато разів телеграфувала з корабля Стеллі, повідомляючи, що прямує у Візібл, де хоче пожити певний час. Старша сестра, котру Глясс бачила востаннє ще маленькою дівчинкою, а останній лист від якої отримала щонайменше чотири тижні тому, на жодну телеграму не відповіла. Та назад шляху не було. Глясс здолала тисячі морських миль не для того, щоби вертатися – безрезультатно, та ще й на останньому місяці вагітності.

На решту шляху потрібен був день та ще півночі. Дівчина прямувала залізницею на півден, у зворотному напрямку – потягами, які ставали щораз коротшими,

повільнішими й менш зручними. У ландшафті за вікном поїзда ніщо не нагадувало Глясс про Америку. В Америці небо було широке, горизонт чи зовсім безкрай, чи обмежений гірським хребтом – нездоланим, засніженим, – а річки здавалися повільними безбережними потоками. А тут, що далі від морського берега, то більш скоциубленою ставала земля. Наскільки сягало око, геть усе – глазуровані снігом ліси, заціпенілі від морозу пагорби і гори з селами й містами поміж ними, весь цей іграшковий краєвид, навіть найширші річки в своїх руслах – усе видавалося якимось прирученим. На останньому відтинку шляху, склавши руки на животі, Глясс самотньо сиділа в задушливому купе, стомлено, але пильно дивлячись крізь вікно в чорнильну темінь ночі та міркуючи, чи правильний крок вона зробила. Рантом дівчина провалилася в неспокійний сон. Уві сні побачила непримітну коричневу пташечку, котру переслідував могутній орел із золотими крильми. Під ними – океан; стрімкий нападник і виснажена жертва, гнана зигзагами в пошматованому бурею чорному небі. Пташка складає свої крильця та віддається вільному падінню...

Потяг рвучко зупинився – і Глясс налякано підскочила. Несподівано вона відчула рух уlonі й уперше серйозно занепокоїлася, що скоро можуть початись перейми. Нервово вглядуючись у вікно, помітила нарешті в півколі тьмяного жовтого світла маленьку будівлю вокзалу з напівзруйнованою вивіскою, напис на якій ледь-ледь можна було прочитати. Вона приїхала.

На пероні дівчину зустрів пронизливий холод. Кілька інших людей, які теж прибули цим потягом, випурхнули в темряву, наче сполохані зі сну голуби. Стелли тут

не було. Начальник станції, суворий чоловік похилого віку, мовою, сповненою різких приголосних, інтенсивно жестикулюючи, пояснив Глясс, що в цьому місці таксі немає. Згідно з листами Стелли, до Візіблу можна дістатися й пішки – це щонайбільше за четверть години від міста, на окраїні лісу, на другому березі вузької річки. Знервована чоловічими поглядами, що обмацуvalи її живіт, наче нахабні руки, Глясс важко рушила, проклинаючи чортячу холоднечу. Начальник станції, після того, як вона не раз повторила ім'я Стелли, зрештою вказав напрямок.

Щойно дівчина перейшла міст, який з'єднував окраїну міста з густим лісом, її живіт рвучко стиснувся, наче акордеон. Судоми хвилями пройняли тіло. Стримуючи глуху нудоту, Глясс глибоко дихала та намагалася спокійно переставляти ноги. Біги навмання було би безглуздям. Майже одразу за мостом асфальтована дорога перейшла в лісову стежину. Земля під тонким щільним шаром снігу була зовсім замерзлою. Якщо вона зараз побіжить, якщо послизнеться, якщо впаде...

З підліска почувся тихенький тріск. На якусь, сповнену жаху, мить Глясс привиділася довга тінь, що прошмигнула повз: бродячий пес чи, можливо, вовк, загнаний голодом і холодом. Вона стала як укопана. Готова боронитися, схопила свою валізку, яка зробилася раптом зовсім легенъкою, і прислухалася, очікуючи небезпечного гарчання з лісу, але вірячи в небезпеку лише наполовину.

Та більше не пролунало ані звуку.

Наступні перейми не починалися, і Глясс хутко покрокувала далі. Її підганяв неспокій. Вона нічого не

знала про цей край, яким тільки-но розпочала свій шлях, – нічого, навіть, чи є тут вовки. Та ось дерева наче розчахнулися – і під нічним небом з'явилися контури Візібу, а її тривога зникла. Від захвату й несподіванки Глясс голосно вдихнула повітря крізь стиснуті зуби. В її уяві будинок ніколи не поставав таким великим, таким реальним – як палац! Вона побачила обриси виступів на стінах, балконів і маленьких дімарів, численних зачинених віконниць, критої веранди. За двома високими вікнами першого поверху виднілося тъмяне червоно-помаранчеве світло.

Глясс саме хотіла полегшено ступить вперед, між дерев, та її коліна раптом підігнулися. Дівчина втратила рівновагу, наче хтось висмикнув килим з-під її ніг. Падала долілиць. Вона інстинктивно здійняла руки, валіза відлетіла, але Глясс, замість вдаритися об тверду землю, схопилася за стовбур найближчої берези. Стегнами потекла тепла рідина, відразу стаючи крижаною, нею просякали коротенькі панчохи. Дівчина роздерла шкіру на руках, і ті нестерпно боліли. Задихаючись і тримаючись за березу, потяглася вгору. Наступні перейми пройшлися тілом, наче удар сокирі.

Глясс судомно стисла стовбур, закинула голову й закричала. Дійсність вона сприймала нечітко: хтось прибіг з будинку, це молода жінка з довгими косами, тъмяними і червоними в темряві – колір, якого ніколи не мало волосся Стелли. Наступний крик Глясс був спрямований не до крихітної дівчинки, яка легко виштовхалася у світ між її ніг, а до цієї жінки, яка схвильовано щось казала. Стелла померла, вона померла, померла, і не було жодної можливості покликати на допомогу повитуху, адже

телефон відімкнули, бо за рахунками вже довго ніхто не сплачував. Жінка поспішно пішла назад у будинок і повернулася з ковдрою, в яку загорнула немовля; тим часом Глясс і далі трималася за дерево, стискала його, важко дихала й кричала, доки перший сонячний промінь не торкнувся горизонту – і зрештою хлопчик, зі значно меншою охотою, ніж його сестра-близнючка, залишив її тіло.

Отак народилися Діана і я – мокрі маленькі звірята. Ми падали на затвердлий сніг, а потім нас підіймала Тереза, яка згодом стала нам подругою та напутницею в житті, порадницею та другою мамою. І саме вона подарувала мені пізніше Паляїка – чудернацького іграшкового чоловічка з чорної порцеляні.

– Філе, він надзвичайний. Іноді він може розмовляти з тобою, навіть відповідати на запитання.

– А чому в нього таке смішне ім’я?
– Це таємниця.

Проте це було вже багато років по тому, одного теплого літнього дня, коли кожен з нас мріяв про сніг і лід. А Глясс і донині переконана, що того далекого ранку сталася справжня магія, що тоді наше з Діаною народження розмежувало день та ніч, зиму та весну. Однак теплий сухий вітер з'явився лише через три дні після того, як ми побачили світло цього світу. Він розтопив останній сніг та перетворив садок Візібу на море барвистих крокусів і білих підсніжників. І віяв ще цілісінський тиждень.

ЧАСТИНА ПЕРША
ПІДВАЛ І ГОРИЩЕ

РУШНИК МАРТИНА

Більшості чоловіків Глясс я не бачив. Вони приходили у Візібл пізно ввечері чи вночі, коли ми з Діаною вже спали. Грюкання дверей і незнайомі голоси змішувалися з нашими снами. А вранці ми то тут, то там натрапляли на зрадницькі сліди їхнього перебування: ще тепле горня на кухонному столі, з якого поспіхом випито міцну каву, пакетик від зубної щітки у ванній, неохайно зім'ятий і кинутий на підлогу. Іноді ми помічали лише запах чужого сну, що примарною тінню висів у повітрі.

Одного разу це були телефони. Ми з Діаною на вихідних були в Терези, а коли повернулися додому, то побачили у своїх кімнатах пристрой, підімкнені до нещодавно прокладеного кабелю. Навіть штукатурка на стіні ще була вологою. Глясс десь підчепила електрика.

— Тепер кожен з нас має свій власний телефон, — і вона радісно вклала одну слухавку Діані в ліву руку, а другу — мені в праву. — Хіба не чудово? Ви ж не вважаєте це американським безумством?

Я стомлено ліг на ліжко, та раптом задзвонив телефон. Липнева спека мене просто вбивала, вона повзала вночі коридорами й кімнатами, немов виснажена тварина в пошуках притулку. Я знав, хто телефонує, знав уже три тижні. Кет (власне, Катя, але ніхто, крім батьків і деяких учителів, не називав її повним іменем) повернулася з канікул.

— Філе, я знову тут! — прокричала вона з другого кінця дроту.

— Ясно. Як там було?

— Жахливо. Слухай, припини шкіритись — я знаю, що ти зараз шкіришся! Батьки мене так задовбали. А той острів — клята помийна яма, ти й уявити собі не можеш! Треба терміново побачитися.

Я подивився на годинник.

— За півгодини на Замковій горі?

— Я вмерла б, якби ти сказав, що не маєш часу.

— Ласкато прошу до клубу. За три тижні я тут зну-
дився мало не до смерті.

— Слухай, мені потрібно більше часу, десь з годину.
Ще мушу розпакувати речі.

— Без проблем.

— Я так рада... Філе?

— Гм?

— Мені тебе бракувало.

— А мені тебе — ні.

— Я так і думала. Поганець!

Я поклав трубку й лишився лежати на спині, мружачись чверть години під сліпучою близиною стелі. Літній вітер хвилями заганяв у відчинене вікно аромат кипариса. Відтак я скотився з просяклого потом ліжка, схопив